

SKATTENYTT

Officiellt organ för Taxeringsnämndsordförandenas Riksförbund

Nr 1/1954

Årgång 4

DISTRIBUTÖR AV
MEDDELANDEN FRÅN RIKSSKATTENÄMNDEN

Nyheter i skattelagstiftningen vid 1954 års taxering

av byråchef Sten Wilkens

Fastighetsskatten

Fastighetstaxering sker år 1954 i samma ordning som tidigare. Repartitionstalet för fastighetsskatten har emellertid sänkts från 5 till 4 (S. F. S. 399/1953). Den fastighetsskatt, som påföres på grund av 1954 års taxering (att betalas under uppbördsterminerna i sept. och nov. 1954 samt jan. 1955) kommer sålunda att vara beräknad på ett underlag av fyra skatteören för varje 100 kr av fastighetens taxeringsvärde. — Procentavdraget vid 1954 års taxering påverkas icke härav; detta avdrag, som avser att kompensera 1953 års fastighets-skatt, utgör alltså 5 % av taxeringsvärdet.

Inkomst av jordbruksfastighet

Vid 1954 års taxering tillämpas första gången de nya bestämmelserna om redovisning av jordbruksinkomst enligt bok-

föringsmässiga grunder (S. F. S. 790/1951). Se härom utförlig redogörelse av t. f. landskamreraren Norgren i häfte 12/1953.

Den nya lagstiftningen gäller i princip endast jordbrukare, som i särskild ordning övergått till bokföringsmässig redovisning. I allmänhet kommer inkomsten att alltså redovisas enligt s. k. kontantprincip på samma sätt som tidigare. Märk dock att den nya lagstiftningen fört med sig vissa nyheter även vid kontantmässig redovisning (beskattningsår, avdrag för värdeminskning å byggnader, förvärvskälla oberoende av kommungräns).

Omläggning av den statliga inkomstskatten

Den omläggning av statliga ortsavdrag och skatteskala, som beslöts av 1952 års

riksdag (S. F. S. 406/1952), har legat till grund för källskatten under 1953 och skall nu första gången tillämpas vid taxering 1954.

För ensamstående skattskyldiga innebär detta att ortsavdraget utgår med fast belopp och icke såsom tidigare reduceras vid stigande inkomst för att slutligen helt bortfalla. För gifta skattskyldiga ha orts-

avdragen höjts väsentligt, i högsta ortsgrupp från 3.000 till 4.000 kronor. Även för ogifta skattskyldiga med barn — vilka tidigare erhöles ortsavdrag såsom ogifta men med oreducerade belopp — ha ortsavdragen höjts.

De nya statliga ortsavdragen — jämförda med gällande kommunala ortsavdrag — framgå av följande tabell.

Ortsavdragen

Ortsgrupp	Gift (även ogift med barn och husföreståndarinna)		Ogift med barn		Ensamstående	
	Statligt	Kommunalt	Statligt	Kommunalt	Statligt	Kommunalt
I	3.360	1.680	2.520	1.180	1.680	1.180
II	3.520	1.760	2.640	1.230	1.760	1.230
III	3.680	1.840	2.760	1.290	1.840	1.290
IV	3.840	1.920	2.880	1.340	1.920	1.340
V	4.000	2.000	3.000	1.400	2.000	1.400

Man ser av tabellen att de statliga ortsavdragen för gifta äro dubbelt så stora som för ensamstående. För ogifta med barn ligger det statliga ortsavdraget mitt emellan ensamståendes och giftas. — De kommunala ortsavdragen ligga väsentligt under de statliga: det statliga ortsavdraget för ensamstående är lika stort som det kommunala ortsavdraget för gifta. Det är endast vid den statliga taxeringen som ogift med barn får förhöjt ortsavdrag, vid den kommunala taxeringen göres ingen skillnad mellan ogift med barn och ensamstående.

För fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser skall den statliga inkomstskattens grundbelopp beräknas enligt två progressiva skiktskalor, den ena avsedd för sådana skattskyldiga, vilkas ortsavdrag bestämmas enligt de för gift skattskyldig gällande grunderna, och den

andra avsedd för övriga hithörande skattskyldiga. Skatten uttages för närvarande med 110 % av grundbeloppet. Skatteskalorna framgå av tabellen på nästa sida.

Av tabellen framgår att den statliga inkomstskatten nu är proportionell för gifta upp till 8.000 kr. beskattningsbar inkomst (motsvarande 11.360—12.000 kr. taxerad inkomst) och för ogifta upp till 4.000 kr. beskattningsbar inkomst (motsvarande 5.680—7.000 kr. taxerad inkomst). Först därefter är skatten progressiv. Skalorna ha avvägrats så att de vid beskattningsbara inkomster intill 10.000 kr. för äkta makar och 5.000 kr. för ensamstående medföra en skatt, som för ensamstående är hälften av vad äkta makar ha att betala på en dubbelt så stor inkomst. Den högsta skattesatsen är i båda skalorna 65 % och den får icke överskridas när — såsom nu är fallet — uttagningsprocenten bestämts högre än till 100 % av grundbeloppet.

Inkomstskatteskalorna

Skikt av beskattningsbar inkomst (1.000-tal kronor)	Gift (även ogift med barn och husföreståndarinna)			Ensamstående och ogift med barn		
	Grundbelopp %	Uttag 110 %		Grundbelopp %	Uttag 110 %	
		Skatt i kronor vid skiktets nedre gräns	Skatt i % inom skiktet		Skatt i kronor vid skiktets nedre gräns	Skatt i % inom skiktet
0—4	12	—	13,2	12	—	13,2
4—6	12	528	13,2	16	528	17,6
6—8	12	792	13,2	20	880	22,0
8—10	16	1.056	17,6	24	1.320	26,4
10—12	20	1.408	22,0	27	1.848	29,7
12—16	25	1.848	27,5	30	2.442	33,0
16—20	30	2.948	33,0	34	3.762	37,4
20—30	35	4.268	38,5	38	5.258	41,8
30—40	40	8.118	44,0	42	9.438	46,2
40—60	45	12.518	49,5	46	14.058	50,6
60—100	50	22.418	55,0	50	24.178	55,0
100—150	55	44.418	60,5	55	46.178	60,5
150—200	60	74.668	65,0	60	76.428	65,0
200—	65	107.168	65,0	65	108.928	65,0

Tabell till ledning för uträkning av den statliga inkomstskatten finns i S.F.S. 654/1952. Därefter har dock den ändringen skett att skatten skall utgå i helt krontal (S.F.S. 275/1953): en ny tabell är därför under tryckning.

Äkta makars beskattning

(S. F. S. 405—6/1952)

Här föreligger den nyheten att makar, som gift sig under beskattningsåret, icke skola samtaxeras. Ändringen har föranletts av praktiska skäl. Sådana makar äro ofta mantalsskrivna på olika orter. För en samtaxering har då krävts att uppgifter lämnats mellan taxeringsnämnderna. Denna kommunikation har icke fungerat väl och har ansetts tynga taxeringsarbetet. För det beskattningsår, varunder makar ingått äktenskap, skola de sålunda nu taxeras såsom av varandra oberoende skattskyldiga. — I någon mån kommer dock det tidigare uppgiftslämnandet att alltjämt be-

hövas, nämligen främst för makar, som gift sig under tiden 2 nov.—31 dec. året före beskattningsåret (1952). För dylika fall föreligger ofta mantalsskrivning på olika orter men samtaxering skall likväl ske.

Även om sålunda samtaxeringen slopats för det första äktenskapsåret, kvarstår dock i övrigt den tidigare regeln att makars taxering bestämmes av det förhållande, som rått under större delen av beskattningsåret. Denna regel har alltjämt betydelse vid skilsmässa och dödsfall.

En annan nyhet är att vid all samtaxering det gemensamma ortsavdraget skall delas mellan makarna, så att vardera maken tillgodoföres hälften av ortsavdraget. I den mån sådant avdrag icke kan utnyttjas av den ena maken skall det tillgodoräknas den andra maken. Denna fördelningsregel har tillkommit för att en make icke vid ingående av äktenskap skall få mindre ortsavdrag än han hade som ogift.

Med den förut gällande fördelningsregeln kunde detta ofta inträffa, vilket torde ha bidragit till den rådande missuppfattningen om sambeskattnings betydelse.

Skatteplikten för äkta makar bedömes för vardera maken för sig efter dennes beskattningsbara inkomst. Särskilt avdrag för nedsatt skatteförmåga skall likaledes beräknas för varje make för sig, under iakttagande likväl av att sådant avdrag för makarna tillsammans icke får överstiga maximibeloppet 3.000 kronor.

Om äkta makar samtaxeras i skilda ortsgrupper, skall ortsavdrag för makarna alltid beräknas efter den högre ortgruppen.

De nu nämnda bestämmelserna gälla såväl för den statliga som för den kommunala taxeringen.

Vid taxeringen till statlig inkomstskatt skall skatten fördelas mellan makarna efter förhållandet mellan deras beskattningsbara inkomster, icke såsom tidigare i förhållande till deras taxerade inkomster. Ändringen sammanhänger med att man nu även vid statlig taxering fastställer beskattningsbar inkomst för vardera maken, icke såsom förut en gemensam beskattningsbar inkomst.

De hittills nämnda bestämmelserna rörande makars taxering äro som synes mest av teknisk natur. Materiellt betydelsefull, icke minst för taxeringsnämndernas arbete, är däremot den omläggning som skett beträffande *det särskilda avdraget för förvärvsarbetande hustru*. Detta avdrag har tidigare varit vid den kommunala taxeringen 300 kr. och vid den statliga taxeringen hälften av inkomsten dock högst 1.000 kr. För den kommunala taxeringen kvarstår avdraget oförändrat vid 300 kr. Ändringarna gälla endast den statliga taxeringen.

I samband med den ändrade avvägningen av de statliga ortsavdragen har detta s. k. förvärvsavdrag för gift kvinna med egen inkomst av rörelse eller av eget arbete sänkts till 300 kr. För gift kvinna med hemmavarande, barnbidragsberättigat barn utgör dock avdraget 300 kr. jämte 10 % av nämnda inkomst, sammanlagt dock högst 1.000 kr. Avdraget utgår endast i den mån ifrågavarande inkomst därtill förslår.

Exempel:

Gift kvinna utan barn :

Inkomst	200 kr.	Avdrag	200 kr.
„	330 „	„	300 „

Gift kvinna med barn :

Inkomst	330 kr.	Avdrag	330 kr.
„	5.000 „	„	800 „
„	7.000 „	„	1.000 „
„	8.000 „	„	1.000 „

Härutöver har införts ett nytt avdrag, som tillkommer gift man, vilken haft inkomst av jordbruksfastighet eller av rörelse och vars hustru utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kr. Avdraget förekommer endast vid statlig taxering och utgör 300 kr., om och i den mån inkomsten av förvärvskällan därtill förslår.

De nu nämnda förvärvsavdragen för gift kvinna och för gift man få tillsammans icke överstiga 300 resp. 1.000 kr.

För tillämpningen av dessa bestämmelser torde följande uttalande av departementschefen (prop. 213/1952, s. 94) tjäna till ledning :

”Såsom nyss nämnts är jag av den uppfattningen att förvärvsavdraget för en hustru, vilken deltagar i mannens jordbruk eller rörelse, icke kan grundas på en värdering i varje särskilt fall av hustruns ar-

betsinsats. Däremot torde det vara tekniskt möjligt att konstruera avdraget såsom ett schablonavdrag att utgå efter vissa generella grunder. Om förvärvsavdraget — såsom jag föreslår — bestämmes till ett fast belopp av 300 kronor, bör någon värdering i allmänhet icke behöva förekomma. I den mån hustrun över huvud taget deltagit i mannens arbete torde man nämligen för det mesta kunna utgå från att hennes arbetsinsats motsvarar minst 300 kronors värde. Om hustruns arbetsinsats i något fall varit så ringa att den icke motsvarar ett värde av 300 kronor, bör hon icke anses ha deltagit i arbetet. Något avdrag bör alltså i dessa fall icke ifrågakomma. Beskattningsnämnderna torde sålunda i praktiken vanligen endast ha att taga ställning till frågan, huruvida hustrun i nu angiven mening deltagit i mannens verksamhet eller icke.

Beträffande inkomst av jordbruksfästighet torde denna fråga i allmänhet kunna avgöras av taxeringsnämnderna på ett tämligen enkelt sätt med ledning av deras kännedom om de lokala förhållandena. Om faktisk medverkan från hustruns sida verkligen förekommit, bör avdrag medgivas oberoende av om hustruns deltagande i arbetet varit betingat av ekonomiska orsaker, brist på annan arbetskraft eller annan omständighet. Även arbete i hem och hushåll bör kunna kvalificera hustrun till förvärvsavdrag under förutsättning att bland hushållsmedlemmarna ingått driftspersonal.

Beträffande inkomst av rörelse torde däremot taxeringsnämnderna icke alltid med ledning av sin lokalkännedom kunna avgöra om hustrun faktiskt deltagit i arbetet eller icke. Frågan om vilken utredning, som här kan erfordras, torde i mycket bli beroende av rörelsens natur.

Förvärvsavdrag för gift kvinna, som biträder mannen i dennes verksamhet, bör medgivas endast efter yrkande. Då inkomsten i dessa fall deklarerar av mannen följer därav att yrkande om avdrag skall göras i hans deklaration och att avdraget skall medgivas vid hans taxering.

Om två olika förvärvsavdrag nu införs, kan det givetvis inträffa att båda avdragen skulle kunna tillämpas samtidigt. Så blir fallet exempelvis om en hustru under beskattningsåret dels biträdd mannen i dennes jordbruk eller rörelse och dels haft egen inkomst av tjänst. Emellertid torde dubbelt avdrag icke böra medgivas. Avdraget är ett schablonavdrag, som tillkommer den gifta kvinnan vare sig hon arbetat under hela beskattningsåret eller endast under någon del av året. Det finnes då icke anledning att medgiva dubbelt avdrag därför att detta arbete råkar fördela sig på två olika förvärvskällor. Jag föreslår sålunda den begränsningen, att förvärvsavdrag för gift kvinna icke må för makarna tillsammans överstiga 300 respektive 1.000 kronor. Beträffande kvinnor utan barn bör denna maximering icke föranleda någon tvekan: om mannen erhållit avdrag med 300 kronor på grund av hustruns medverkan i jordbruk eller rörelse, kan något avdrag därutöver icke ifrågakomma för hustruns del. Beträffande gifta kvinnor, som haft hemmavarande barn, för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, innebär maximeringen att mannen kan medgivas avdrag med 300 kronor på grund av hustruns medverkan i jordbruk eller rörelse och att hustrun därutöver kan erhålla avdrag med 300 kronor jämte tio procent av sin inkomst av rörelse eller av eget arbete, sammanlagt dock högst med 700 kronor. Maximum uppnås då när hustruns egen inkomst uppgår till 4.000 kronor.”

Omläggning av den statliga förmögenhetsskatten (S. F. S. 407/1952).

Gränsen för skattskyldighetens inträde har höjts från 30.000 kr. till 50.000 kr. Därjämte har skiktsskalan för förmögenheten mildrats. Den högsta skattesatsen, 18 %, som förut uppnåddes vid 300.000 kr. beskattningsbar förmögenhet, uppnås nu först vid en miljon kr.

Tabell för uträkning av förmögenhets- skatten finns i S. F. S. 655/1952. Även här har dock den ändringen skett att skatten numera skall utgå i helt krontal (S. F. S. 276/1953), varför ny tabell är under tryckning.

Den s. k. 80-procentspärren

Bestämmelserna om 80-procentspärren, enligt vilka de totala direkta stats- och kommunalskatterna maximerats till 80 % av inkomsten, voro tidigare provisoriska men ha nu gjorts definitiva (S. F. S. 410-11/1952). I samband härmed har den ändringen gjorts att skattereduktionen nu i motsats mot tidigare tillåtes att i viss utsträckning inkräkta även på förmögenhetsskatten.

Beskattningsort

I 60 § kommunalskattelagen har vidtagits den ändringen att fysisk person, som skall mantalsskrivas i stad med flera församlingar, skall beskattas i mantalsskrivningsförsamlingen för all av honom i staden bedriven rörelse (S. F. S. 377/1952). Ändringen avser att undanröja svårigheter av taxeringsteknisk och uppbördsteknisk art, som vållades av den tidigare gällande regeln att inkomst av annan rörelse än handelsrörelse — såvitt gällde stad — skulle beskattas i den av stadens församling där rörelsen bedrevs.

Utskiftningsskatt, gäldränteavdrag för bolag m. m. (S. F. S. 108—110/1953)

Vid utskiftning i samband med inlösen av aktier enligt i fastställd bolagsordning gällande grunder skall med återbäring av tillskjutet belopp förstås vad som därvid utskiftas, i den mån det utskiftade beloppet icke överstiger vare sig vad som till bolaget inbetalts för aktierna eller i bolaget befintligt tillskjutet belopp. Häri har vid-

tagits den ändringen att, när fråga är om bolag av familjebolags karaktär, bolagets vinstmedel skall i det nyss angivna utskiftningsfallet anses i första hand ha tagits i anspråk för utskiftningen. — Viss ändring har också skett beträffande utskiftningsskatt vid fusion.

I samband härmed ha vissa ändringar vidtagits i reglerna för inkomstbeskattningen av aktiebolag och ekonomiska föreningar. Sålunda skola bolag och föreningar, som driva såväl penningrörelse som annan verksamhet, äga skattefritt uppbära utdelning å s. k. organisationsaktier — hittills har detta gällt blott beträffande utdelning å organisationsaktier i penningrörelsen.

Vidare ha bolag och föreningar erhållit en vidgad rätt till avdrag vid inkomsttaxeringen för ränta å gäld, som belöper å innehavda aktier, varå utdelningen är skattefri. Härutinnan gäller som huvudregel alljämt att avdrag för ränta på gäld, hänförlig till aktier och andelar varå utdelningen är fri från skatt, icke får göras i vidare mån än räntan överstiger utdelningen. Från denna regel gives två undantag, det ena av mera allmän räckvidd och det andra avseende ett mera speciellt fall. Det första undantaget innebär att bolag eller förening äger rätt till avdrag för ränta belöpande på organisationsaktier. Enligt det andra undantaget äger moderbolag alltid rätt till avdrag för ränta, som belöper på aktier i helägt dotterbolag; dock endast under förutsättning att dotterbolaget icke under beskattningsåret — direkt eller indirekt — ägt svenska aktier eller föreningsandelar.

En utförlig redogörelse för dessa bestämmelser och för bakgrunden till dem finnes i bevillningsutskottets betänkande nr 14/1953.

Investeringsfonder

Förordningen den 11 maj 1951 (nr 230) med provisoriska bestämmelser om särskilda investeringsfonder för ersättande av förlorade inventarier och lagertillgångar (de s. k. eldsvådefonderna) har förlängts till att omfatta fondavsättningar under de beskattningsår, för vilka taxering verkställs åren 1954—1956 (S. F. S. 50/1953).

Investeringskonto för skog

Det kan erinras om att skyldigheten att göra insättning å investeringskonto för skog upphävts för inkomståret 1953 men att bestämmelserna om dylik insättning alltjämt äro i kraft beträffande rätten att göra frivillig insättning. Se härom häfte 2/1953 samt häfte 8/1953 sid. 171.

Taxering till investeringsavgift

Sådan taxering skall ske även år 1954. En redogörelse för denna lagstiftning har lämnats i häfte 12/1952. Vidare har i häfte 8/1953 sid. 173 redogjorts för de särskilda bestämmelserna i samband med avgiftens avveckling (S. F. S. 364/1953).

Inskränkning i rätten till fri avskrivning m. m.

Det kan erinras om att dessa bestämmelser gälla även för taxeringen 1954. Se härom häfte 1/1953 sid. 3—5.

Begränsning av rätten till fri varulagervärdering

Bestämmelserna härom (S. F. S. 755/1952) — vilka aldrig varit i tillämpning — ha numera upphävts (S. F. S. 691/1953).

Inkomstuppgifter för den allmänna sjukförsäkringen

Enligt föreskrifter i en särskild Kungl. kungörelse (S. F. S. 632/1953) skall inkomstuppgift för den allmänna sjukförsäkringen avlämnas samtidigt med och fogas vid den allmänna självdeklaration, den uppgiftsskyldige har att avlämna till ledning för 1954 års taxering. När sådan inkomstuppgift avlämnats i den ordning, som gäller för avlämnande av allmän självdeklaration, har den, till vilken uppgiften lämnats, ej att taga annan befattning med uppgiften än att så snart det lämpligen kan ske vidarebefordra densamma till den erkända centralsjukkassa, inom vars verksamhetsområde uppgiften lämnats.